

Adviesnota

Datum	18 april 2023	Portefeuillehouder	E.W.J. den Hertog
Documentnummer	1723806 - 1723808	Programma	Landelijk gebied
Projectnummer	-	Afdeling	Plannen en Projecten
Bijlage(n)	5		

Onderwerp Actualisatie Peilbesluit Terwolde

Voorstel

Het Algemeen bestuur wordt gevraagd:

1. Bijgevoegd peilbesluit Terwolde vast te stellen;
2. Na vaststelling het peilbesluit met bijgevoegde brief aan te bieden aan de provincie Gelderland.

Inleiding

Achtergrond

Op grond van de Waterwet zijn waterbeheerders verplicht peilbesluiten op te stellen voor gebieden waar onder normale omstandigheden peilen kunnen worden gehandhaafd. Deze peilbesluiten moeten elke 10 jaar worden herzien. Het meest recente peilbesluit voor de noordelijke IJsselvallei is vastgesteld in 2000, waarna de peilen in 2007 onveranderd zijn bekrachtigd als onderdeel van het Stroomgebieds Uitwerkings Plan (SUP) Noordelijke IJsselvallei. In 2018 is 5 jaar uitstel verkregen voor herziening (t.o.v. de looptijd tot 2017). Dit betekent dat in 2023 een nieuw peilbesluit vastgesteld moet worden.

Inhoudelijk

In het nieuwe ontwerp-peilbesluit zijn waterpeilen opgenomen die afgestemd zijn op de gebruiksfuncties in het gebied. De belangrijkste functie in het gebied is landbouw, lokaal gecombineerd met een natuur- en weidevogelfunctie.

Proces en participatie

Voor het ontwerp-peilbesluit voor Terwolde is intern samengewerkt met vertegenwoordigers uit de afdeling Beheer Watersysteem en specialisten vanuit het team Advies en Beleid. Verder is participatie van inwoners en gebruikers een belangrijk uitgangspunt in de aanpak om te komen tot het nieuwe peilbesluit. De rol van participatie, het doel, de doelgroep en impact en aard van de opgave van participatie in het proces is bepalend voor de aanpak. De afwegingen die hierin genomen zijn en de uiteindelijke aanpak staan beschreven in hoofdstuk 1 van de bijlage: "Onderbouwing peilbesluit Terwolde".

Belanghebbenden zijn geconsulteerd om er voor te zorgen dat het uiteindelijke peilbesluit door het gebied gedragen wordt.

Het ontwerp-peilbesluit is door dijkgraaf en heemraden vastgesteld op 8 november 2022. Hierna is een inspraakprocedure gevolgd. Er zijn 5 zienswijzen ingediend. De reactie vindt u in bijlage 4.

Beoogd effect

Het actualiseren draagt bij aan ons doel uit het BOP om het peilbeheer uit te voeren volgens actuele peilbesluiten en peilenplannen. Daarbij hebben we gekeken hoe we vanuit onze klimaatopgave (Adaptief beleidskader klimaatadaptatie, Kactus) onze ambitie invullen om met het peilbeheer in te spelen op de klimaatverandering. Concreet betekent dit: het zoeken naar mogelijkheden om water vast te houden in het gebied, en daarmee slechte oogsten, teloorgang van natuur, oxidatie van veen, bodemdaling en schade aan infrastructuur en gebouwen te voorkomen.

Verband met BOVI, BOP, Water en Bodem Sturend (WBS)

In het traject naar het peilbesluit is zorgvuldig gekeken naar mogelijkheden om dit watersysteem robuuster te maken en om "functie volgt peil" in de praktijk te brengen. Dat is in een gebied met van nature ondiepe grondwaterstanden (in de winter) niet mogelijk. De bodem zit al vol. Water kan op maaiveld worden vastgehouden, maar dan hindert het landbouwkundig gebruik en bewoning, terwijl het water al verdampt is tegen de tijd dat het nodig is. Ander landgebruik / andere teelt zou juist weer meer last hebben van het uitzakken van de (grond)waterstand in de zomer, waardoor weer extra aanvoer nodig is. Hier ligt de keuze voor "explain" uit WBS voor de hand. In poldergebieden met bijvoorbeeld veen is die gebiedskwaliteit mogelijk meer sturend richting keuzes. De peilvoering in de praktijk verschuift de laatste jaren al veel meer naar het maximumpeil (en soms daar boven). Het maximum is de modus geworden. Het peilbeheer is dus wel verschoven naar conserveringsgericht.

Argumenten

1. *Een klimaatbestendig peilbesluit vraagt een hoge mate van flexibiliteit, want jaren kunnen meteorologisch sterk van elkaar verschillen. Daarom zijn de maximumpeilen verhoogd tot de in de praktijk uitvoerbare grens.*
2. *Te grote peilfluctuatie is nadelig voor planten en diersoorten op de oevers van watergangen. Daarom wordt binnen een zomerhalfjaar / groeiseizoen een beperkte peilfluctuatie gehanteerd van maximaal circa twee decimeter, omdat dit de biodiversiteit bevordert en begroeiing van belang is voor de stabiliteit van de oevers.*
3. *Er is gekozen om een ruimere bandbreedte boven de bestaande maximumpeilen vast te leggen. Hiermee is de ruimte voor bijzondere peilvoering rond droogte duidelijk vastgelegd voor de peilbeheerders.*

Kanttekeningen

1. *Formele verhoging van het minimumpeil ligt zeer gevoelig in het gebied.*
De ingelanden zijn tevreden over de hogere peilvoering van de laatste drie jaren, maar zijn sterk gekant tegen het formeel vastleggen van een hoger minimumpeil. Op papier zouden we daarmee als waterschap inboeten op de ambitie "functie volgt peil", terwijl het wel degelijk in de praktijk gebracht wordt (zie kader *Verband met BOVI, BOP en Water en Bodem Sturend*). Het besef dat hogere peilen blijvend nodig zullen zijn, zal bij de ingelanden moeten groeien en dat vraagt tijd. Met de verruiming van het maximumpeil zijn de condities er, om de streek de feitelijke verhoging te doen ervaren.
2. *Het criterium van twee decimeter maximale peilfluctuatie is nergens formeel vastgelegd als eis.* Het is daarom vooral vanuit ecologische kennis en logica opgenomen. Gericht op de overleving van eenjarige plantensoorten op de oevers, kan het criterium in augustus weer worden losgelaten – na het uitbloeien van de soorten. In peilgebieden met appelteelt kan kortdurend (vorstperiode) meer peilruimte nodig zijn om water beschikbaar te hebben voor beregening bij vorst in het voorjaar. In de praktijk bedroeg de fluctuatie daar soms 25 à 30 centimeter.
3. *Er blijft altijd de mogelijkheid om tijdens extreme omstandigheden van de vastgestelde peilvoering af te wijken.* Wanneer dat stelselmatig gaat optreden, bijvoorbeeld als gevolg van het veranderende klimaat, dan is te overwegen dat vast te leggen als (partiële) wijziging in het peilbesluit. Voor de recente droge zomers zijn de vastgestelde maxima passend.

Financiën

Bij het voorstel van 8 november 2022 is verzocht om een bedrag van € 250.000 op te nemen in de meerjarenbeleidsbegroting.

Vervolg

In onderstaande tabel zijn de stappen van het te volgen formele traject opgenomen. Het definitieve besluit en de inwerkingtreding daarvan wordt officieel bekendgemaakt door plaatsing op de website van het waterschap en op Overheid.nl. De indieners van zienswijzen krijgen het per brief opgestuurd.

Tegen de definitieve peilbesluiten kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank. Voorwaarde is dat degene die beroep wil instellen, eerst een zienswijze heeft ingediend op het ontwerpbesluit.

Op grond van artikel 4.2 van het Reglement voor Waterschap Vallei en Veluwe (meldingsplicht) dient zowel het ontwerpbesluit als het vastgestelde definitieve besluit aan Gedeputeerde Staten van Gelderland te worden gestuurd.

(Doorlopen)stappen	Datum
1. Vaststellen ontwerp besluit door d&h	8 november 2022
2. Inloopdag	10 januari 2023
3. Inspraaktermijn	19 december 2022 t/m 30 januari 2023
4. Verwerken zienswijzen in inspraaknota	maart 2023
5. Vaststellen inspraaknota/voorstel ab door d&h	18 april 2023
6. Commissiebehandeling	5 juni 2023
7. Vaststellen definitief besluit door het ab	3 juli 2023
8. Inwerkingtreding	4 juli 2023
9. Beroepstermijn	4 juli t/m 15 augustus 2023

Advies commissie

Als besprekstuk agenderen voor het algemeen bestuur van 3 juli 2023.

Bijlagen

1. Ontwerp-peilbesluit Terwolde (1) met peilen op twee kaarten (noordelijk (1a) en zuidelijk deel (1b))
2. Onderbouwend rapport peilbesluit Terwolde
3. Kaarten bij het onderbouwend rapport noordelijk (3a) en zuidelijk deel (3b)
4. Inspraaknota Peilbesluit Terwolde
5. Aanbiedingsbrief aan provincie Gelderland

Datum 18 april 2023
Onderwerp Actualisatie Peilbesluit Terwolde
Pagina 5 van 5

Ondertekening

Dijkgraaf en heemraden

drs. ing. K.A. Blokland
secretaris

mevrouw mr. S.H.M. Ornstein MCPm
dijkgraaf

Besluit bestuur